

Posudek vedoucího práce na práci Barbory Ludmily Dejmové
„Prokletí fíkovníku a očištění chrámu (Mk 11, 12-25“

Ve své bakalářské práci se Barbora Ludmila Dejmová zaměřuje na výklad veršů Mk 11, 12-25, jež tvoří notorický *crux interpretum*. Ve svém výkladu kombinuje intratextový přístup (výklad Marka Markem) a intertextový přístup, kdy do její interpretace vstupují jiné novozákonní spisy (zejména ostatní synoptická evangelia), pozdější rabínské traktáty (*Bava Batra*) a další antické texty, jejichž účelem je v první řadě dodat zvolené pasáži patřičný kontext, a z něj ji pak zkoušet vyložit. V rámci Markova evangelia samotného potom autorka diskutuje dvojí možný kontext: perikopu je jednak možno číst ve zkrácené verzi, tj. Mk 11, 12-23, anebo též včetně tzv. dodatku, čili veršů Mk 11, 24-25 (*Proto vám pravím: Věřte, že všechno, oč v modlitbě poprosíte, je vám dáno a budete to mít. A kdykoli povstáváte k modlitbě, odpouštějte, co proti druhým máte, aby i váš Otec, který je v nebesích, vám odpustil vaše přestoupení.*), jež představují Markovu recepci části materiálu, kterou ostatní synoptici rozvedli do modlitby Otčenáš.

Autorka postupovala tak, že nejprve zvolenou pasáž velmi pečlivě vyložila, a to s použitím těch nejuznávanějších vědeckých komentářů (s. 10-20), následně opět za použití sekundární literatury provedla pečlivou analýzu žánru textu, který patří mezi tzv. šest či sedm Markových literárních sendvičů (s. 20-31): paradigmatickým zde byl pro autorku příběh o ženě stížená krvetokem (Mt 9, 18-26; Mk 5, 21-43; Lk 8, 40-56), jenž je vložen do příběhu o uzdravení Jairovy dcery, který se objevuje u všech synoptiků: analýzu podobností a rozdílů mezi jednotlivými podáními chápu jako jednu z nejzdařilejších částí celé práce. V závěru se potom autorka kriticky vyrovnává s patrně nejerudovanějším pojednáním naší perikopy, a sice s prací TELFORD, WILLIAM. *The barren temple and the withered tree*. Nejedná se přitom o pouhou referenci Telfordových závěrů, které jinak přejímá většina moderních biblistů, ale skutečně o jejich kritické zhodnocení, a to zejména ve dvou bodech: jednak Telford předpokládá, že fíkovník, který Ježíš proklel, měl plody nést, ač nebyl čas fíků, a to z toho důvodu, že s Ježíšovým vystoupením přichází mesiášský věk, který by se měl mimo jiné projevat abundancí úrody, čili člověk by neměl nadále získávat obživu namáhavou zemědělskou lopotou, k níž byl Hospodinem odsouzen za svou neposlušnost, jednak Telford vztahuje verš Mk 11, 23 *Amen, pravím vám, že kdo řekne této hoře: 'Zdvihni se a vrhni do moře' - a nebude pochybovat, ale bude věřit, že se stane, co říká, bude to mít.* na Chrámovou horu, a tedy její translace či přesněji zničení znamená zkázu chrámu samotného. Autorka svůj výklad uzavírá s. 53 *Zastáváme názor, že prokletí fíkovníku mělo značit Boží soud nad stavem kultu, který je vinou představených Chrámu. Ježíš v této pasáži odstraňuje potřebu prostředníka a vztah s Bohem se dostává na individuální úroveň. Tuto pasáž tedy nevykládáme jako pouhý soud nad Chrámem a jeho představenými. Zdá se, že jde o přeznačení vztahu k Bohu. Odpuštění a vztah s Bohem se nemusí vázat na danou instituci, hříchy budou lidem odpuštěny Ježíšovou sebeobětí.*

K povinnostem vedoucího patří vyzdvihnout zejména silné stránky předkládané práce: zde oceňuji, že práce má jasně stanovený cíl, přehlednou strukturu, skvěle zvládnutou formální stránku a příkladně vypracovanou bibliografii. Zvláštní ocenění zaslouží též bibliografická rešerše: je vidět, že autorka pečlivě nastudovala po mém soudu nejdůležitější komentáře k Markovu evangeliu (Petr Pokorný, Joel Marcus, Robert Gundry, Adela Yarbro Collinsová a další), což rozhodně není lehké čtení. Vlastní interpretace plně odpovídá bakalářskému stupni studia, je vypracována korektně, autorka věcně argumentuje, logicky vyvozuje závěry a dokládá po mém soudu všechny teze, které předkládá.

Samozřejmě, že v případě takto exponovaného textu a ještě exponovanější pasáže nelze předpokládat, že autorka přijde s nějakou zcela originální myšlenkou, která pověstně obskurní

text projasní či vyloží: nicméně minimálně v českém kontextu považuji za poměrně originální a odvážné, jakým způsobem se autorka vypořádala s přístupem i závěry W. Telforda, jež je považován mnoha biblisty za neotřesitelnou autoritu pokud jde o výklad zmiňované pasáže.

Jsem si samozřejmě vědom, že práce má určité nedostatky: autorka je limitována tím, že jí je v zásadě nepřístupný řecký originál *Nového zákona*, jakkoliv se to v práci po mém soudu nijak dramaticky neprojeví. Jistou výtku ovšem zasluhuje stylistiky práce, zejména pak množství anglicismů, jež občas působí až komicky: s. 5 *Ježíš ... potká fíkovník* (místo setká se s); s. 25 *Razisova smrt je samostatná, s pasážemi 2 Mak 14:31-36 a 2 Mak 15:1-5 má společnou zmínku o Níkanórovi a kontext, ale mohla by stát i bez nich*. (místo dávala by smysl i bez nich); s. 27 *Jeho konání či učení není bez povšimnutí*. (místo jeho skutků i učení si nešlo nepovšimnout); s. 37 *vlastnil ostrý intelekt* místo (vládl ostrým intelektem); s. 38 *Jestliže odložíme pravidlo, které tuto diskuzi odstartovalo* (jestliže odhlédneme od pravidla); s. 45 *přirovnání k fíkovníku se nelimituje pouze na výše uvedené* (neomezuje). Je možné uvést i další drobnější stylistické neobratnosti: s. 13 *V tomto verši Ježíš pronáší kletbu, která má za následek následné uschnutí stromu*; s. 33 *Telford se řadí mezi autory, kteří uznávají její význam pro konstrukci významu v Markovu evangelium*. Ve dvou případech konečně autorka užívá anglickou transkripci u vlastních jmen, které se běžně přepisují do češtiny: na s. 24 je Odysseova služka *Eurykleia* uvedena anglickou variantou *Euryclea*; na s. 46 má být král *Šalamoun* místo *Solomon*.

Práci přesto hodnotím známkou výborně,

V Kladně 29. července 2023

Josef Kružík